EVROPSKI PARLAMENT

2004 *2009*

Odbor za zunanje zadeve

ZAČASNO
2006/2032(INI)

18. 9. 2006

OSNUTEK POROČILA

o zunanji dimenziji boja proti mednarodnemu terorizmu
(2006/2032(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: Luis Yáñez-Barnuevo García

PR_INI

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o zunanji dimenziji boja proti mednarodnemu terorizmu

(2006/2032(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o ustavi za Evropo,

– ob upoštevanju členov 6 in 7 naslova V Pogodbe o EU,

– ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah z dne 10. decembra 1948,

– ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950,

– ob upoštevanju trinajstih konvencij Združenih narodov, ki veljajo še danes, o preprečevanju in odpravljanju mednarodnega terorizma; resolucij 1368, 1373 (2001) in 1267 (1999) Varnostnega sveta; ter resolucije generalne skupščine o globalni strategiji Združenih narodov za boj proti terorizmu in priloženega akcijskega načrta z dne 8. septembra 2006,

– ob upoštevanju evropske varnostne strategije – Varna Evropa v boljšem svetu – ki jo je 12. decembra 2003 sprejel Evropski svet, in strategije Evropske unije proti širjenju orožja za množično uničevanje, sprejete na isti dan,

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta v Bruslju 25. in 25. marca 2004, zlasti deklaracije Evropskega sveta z dne 25. marca 2004 o boju proti terorizmu, ki ji je dodana solidarnostna klavzula,

– ob upoštevanju pregledanega akcijskega načrta/delovnega načrta Evropske unije za boj proti terorizmu, ki ga je sprejel Evropski svet na seji 17. in 18. junija 2004,

– ob upoštevanju strategije Evropske unije za boj proti terorizmu, ki jo je sprejel Evropski svet 14. in 15. decembra 2005, in strategije Evropske unije o radikalizaciji in novačenju teroristov, ki jo je istega dne sprejel Evropski svet,

– ob upoštevanju sklepov mednarodnega vrha o demokraciji, terorizmu in varnosti, organiziranega v Madridu od 8. do 11. marca 2005,

– ob upoštevanju poročila Generalnega sekretarja Združenih narodov z dne 27. aprila 2006 „Skupaj proti terorizmu: priporočila za svetovno strategijo boja proti terorizmu“ (A/60/825),

– ob upoštevanju evro-sredozemskega kodeksa ravnanja glede boja proti terorizmu, sprejetega na evro-sredozemskem vrhu v Barceloni 27. in 28. novembra 2005,

– ob upoštevanju deklaracij EU/ZDA o boju proti terorizmu in krepitvi vzajemnega sodelovanja pri neširjenju terorizma in boju proti njem z dne 26. junija 2004 in dne 20. junija 2005,

– ob upoštevanju načrta za ustanovitev skupnega prostora zunanje varnosti med Evropsko unijo in Rusijo, podpisanega 10. maja 2005 na XV. vrhu EU/Rusija,

– ob upoštevanju skupne deklaracije EU/ASEAN o sodelovanju v boju proti terorizmu, podpisane 27. januarja 2003 na XIV. ministrski konferenci EU/ASEAN,

– ob upoštevanju skupne deklaracije EU/OAE o terorizmu, podpisane leta 2001,

– ob upoštevanju Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča, sprejetega 17. julija 1998 na pooblaščeni diplomatski konferenci Združenih narodov,

– ob upoštevanju priporočila z dne 7. junija 2005, naslovljenega na Evropski svet in Svet, o akcijskem načrtu Evropske unije v boju proti terorizmu[1],

– ob upoštevanju člena 45 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve in mnenja Odbora za razvoj (A6-0000/2006),

A. ker mednarodni terorizem trenutno predstavlja eno največjih groženj varnosti, miru, stabilnosti in demokratičnim vrednotam mednarodne skupnosti in še zlasti neposredno grožnjo evropskim državljanom, državam članicam EU, demokraciji pravne države in temeljnim vrednotam Evropske unije,

B. ker je v skladu z evropsko varnostno strategijo boj proti terorizmu prednostna naloga Evropske unije in ključni element njenega zunanjega delovanja,

C. ker ima Evropska unija na voljo strategijo za boj proti terorizmu, ki jo je treba vključiti v večstransko strategijo in mora temeljiti na brezpogojnem spoštovanju človekovih pravic in načel pravne države, ob upoštevanju, da terorizem predstavlja neposreden napad na te pravice in načela ter da vsakršno njihovo kršenje s strani vlad in demokratičnih sil dejansko pomeni medijsko in politično zmago teroristov in njihovih zagovornikov,

D. ker je nasilje vedno kaznivo in neopravičljivo in ker v nobenem primeru ne sme biti uporabljeno za doseganje političnih ciljev,

E. ob priznavanju, da so izjemna revščina, skupno nezadovoljstvo ter socialna izključenost elementi, ki pospešujejo nastajanje terorističnih skupin in spodbujajo njihovo podpiranje,

F. ker so družbe, v katerih vlada visoka stopnja razlikovanja, neenakosti, diskriminacije ter socialne, etnične in politične heterogenosti, idealno okolje za terorizem,

G. ker je za uspešen boj proti terorizmu treba podrobno poznati socialni, politični, gospodarski in verski kontekst, v katerem se pojavlja terorizem in v katerem delujejo idejni vodje in zagovorniki terorizma,

H. ker se grožnja s terorizmom ne omejuje le na določena geografska območja, ampak teroristične organizacije delujejo znotraj in zunaj naših meja ter so že večkrat dokazale, da so sposobne izvesti atentate in napade na vseh celinah in v več državah hkrati,

[1] UL C 124 E, 25.5.2006, str. 241.

I. ker so posamezne države članice, Evropska unija in njene institucije že bile ali lahko postanejo neposredni cilj mednarodnega terorizma,

J. ker dosedanje žalostne izkušnje kažejo, da se nobena država članica ne more sama uspešno boriti proti pojavu terorizma, in ker se zdi nujno, da Evropska unija na eni strani vzpostavi skupno politiko za boj proti terorizmu, ki bi omogočila uporabo vseh instrumentov in sredstev, ki so na voljo v pravni državi in Evropski uniji, ter se na drugi strani zavzame za učinkovito mednarodno sodelovanje v boju proti mednarodnemu terorizmu,

K. se zaveda, da globalna razsežnost terorizma zahteva globalen odgovor, ki bi se boril proti temu pojavu v vseh njegovih oblikah, tako varnostnih kot političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih,

L. zaskrbljeno ugotavlja, da so poročila varnostnih služb pred napadi v New Yorku in Madridu opozarjala na neposredno nevarnost, ki pa v okviru boja proti terorizmu ni bila pravilno ustrezno razumljena,

M. ker je za uspešno delovanje Unije v boju proti terorizmu nujno vzpostaviti boljšo koordinacijo ter izboljšati izmenjavo informacij med državami članicami in institucijami Unije,

N. ker mora Unija v okviru boja proti mednarodnemu terorizmu razviti proaktivno politiko preprečevanja in ne le odzivanja,

O. ker je za uspešen boj proti mednarodnemu terorizmu nujno, da temelji na resničnem prepričanju in globoki odločenosti v Uniji in državah članicah ter da ima podporo ozaveščene in dobro obveščene javnosti,

P. je prepričan, da obsojanje določene kulture, civilizacije ali vere v imenu boja proti terorizmu usodna napaka,

O osnovnih načelih zunanje dimenzije boja proti mednarodnemu terorizmu

1. brez zadržkov podpira strateški cilj, ki je boj proti terorizmu na globalen način, ob najstrožjem upoštevanju človekovih pravic ter z namenom, da Evropska unija postane še varnejša, da bi državljani lahko živeli v prostoru svobode, varnosti in pravičnosti; se strinja s stališčem Sveta, v skladu s katerim, ne da bi zanemarili/druge oblike terorizma, največjo grožnjo za Evropo zdaj predstavljajo radikalne skupine, ki želijo zaščititi islam, in zlasti skupina Al-Kaida;

2. poudarja potrebo po vzpostavitvi globalne strategije Evropske unije in držav članic proti terorizmu, ki bi temeljila na osnovnih načelih, ki usmerjajo tudi dejavnost Združenih narodov, v konstruktivnem in resnem dialogu med civilizacijami, ki bi upošteval predstave in skrbi ter brezpogojno spoštoval mednarodne predpise;

3. vztraja pri nujnosti pravilnega in celovitega izvajanja političnih ukrepov, sprejetih na najvišji politični ravni v okviru strategije Evropske unije za boj proti terorizmu, v akcijskem načrtu in strategiji za boj proti radikalizaciji in novačenju teroristov, da se ambiciozni mehanizmi in drugi predlogi s papirja kar najhitreje prenesejo v prakso v obliki konkretnih in učinkovitih ukrepov za boj proti terorizmu;

4. pozdravlja strategijo boja proti terorizmu in priložen akcijski načrt, ki ju je nedavno sprejela Generalna skupščina Združenih narodov; je zaskrbljen zaradi ugotovljene zamude pri sprejemanju globalne konvencije proti mednarodnem terorizmu; poziva institucije Unije in različne države članice, naj brez prekinitve nadaljujejo z delom, da se doseže mednarodni konsenz, ki bi najprej omogočil sprejetje globalne konvencije in nato učinkovito izvajanje ukrepov iz te strategije in akcijskega načrta;

5. obžaluje, da kljub dokazanim terorističnim grožnjam nekatere države članice še niso podpisale in/ali ratificirale trinajstih konvencij Združenih narodov o boju proti terorizmu; ponovno opozarja, da sta do zdaj trinajst konvencij ratificirali le dve državi, preostalih 78 držav pa je ratificiralo dvanajst konvencij; je še zlasti zaskrbljen, ker je 33 drugih držav ratificiralo le šest mednarodnih konvencij;

6. naproša države članice Evropske unije, naj sprejmejo notranjo zakonodajo, ki bi omogočila učinkovito izvajanje konvencij;

7. vztraja, da se mora zunanje delovanje Unije v boju proti mednarodnemu terorizmu najprej osredotočiti na *odvračanje* radikalnih in ekstremističnih skupin od terorizma ter ga uporabiti kot sredstvo za odvračanje teh skupin od njihovih ciljev; ocenjuje, da se v širših smernicah preventivni cilji, ki jih v ta namen določa evropska strategija o boju proti terorizmu, prilagajajo temu namenu;

8. poudarja potrebo po sistematičnem razširjanju sporočila, da je terorizem pod katerimi koli pogoji in v vseh kulturah nesprejemljiv, in odpravljanju vseh elementov, ki bi jih teroristi lahko uporabili, in sicer odvzem človeškega dostojanstva žrtvam, izbruh in podaljševanje nasilnih konfliktov, slabo vodenje, napad na civilne pravice in kršitve človekovih pravic, verska ali etnična diskriminacija, politična izključenost in socialno-gospodarska marginalizacija;

9. meni, da je razen zunanjega delovanja Unije v boju proti mednarodnemu terorizmu pomembno tudi, da se teroristom *oteži* dostop do sredstev, ki bi jih lahko uporabili pri napadih, da se jim odvzame možnost potovanj, dostop do komunikacijskih sredstev in možnost pridobivanja novih članov, dostop do interneta, finančno pomoč, dostop do običajnega in jedrskega, biološkega, kemijskega ali radiološkega orožja ter da se jih odvrne od načrtovanih ciljev in tako doseže želene učinke;

10. v zvezi s tem ocenjuje, da so zaščitni ukrepi, vključeni v evropsko strategijo za boj proti terorizmu, usmerjeni v isto smer, vendar je njihova dejanska učinkovitost zelo različna in obstajajo tudi drugi vidiki zunanjega delovanja Unije;

11. priporoča, da Unija pri svojem zunanjem delovanju uporabi vse instrumente, ki so ji na voljo, da bi nekatere države *odvrnila* od podpiranja teroristov in tega, da bi s katerimi koli sredstvi organizirale, financirale in spodbujale teroristične dejavnosti, in sicer z uvedbo sankcij in prisilnih ukrepov;

12. brez zadržkov podpira *razvoj* zmogljivosti držav za preprečevanje terorizma prek spodbujanja vladavine prava, spoštovanja človekovih pravic in vzpostavitve učinkovitega sistema kazenskega prava ter prek spodbujanja kakovostne izobrazbe, verske in kulturne strpnosti ter integracijskega dialoga s tistimi, ki izvajajo radikalne govore in bi lahko spodbudili nedemokratično ravnanje, ne pa z represijo, pregonom in obsojanjem;

13. meni, da razvoj zmogljivosti preprečevanja zahteva, da se države borijo proti financiranju terorizma, nadzorujejo varnost prevoza, izkoristijo možnosti za boj proti terorizmu, ki jih ponuja internet, izboljšajo varovanje morebitnih ciljev teroristov in zmogljivosti za odgovor na napade ter zmogljivosti držav, s katerimi bi teroristom preprečili nakup jedrskih, bioloških, kemičnih ali radioloških materialov;

14. vztraja na nujnosti *varovanja* človekovih pravic in svoboščin v boju proti terorizmu prek mednarodnih instrumentov, ki so na voljo, ob zavedanju, da človekove pravice niso le vrednota, značilna za našo kulturo, ali element našega zunanjega delovanja ter da njihova ranljivost v boju proti terorizmu škodljiva ter predstavlja očitno zmago za teroriste;

15. ocenjuje, da je zadostna razpoložljivost človeških in proračunskih virov za boj proti terorizmu, bistvena; v zvezi s tem podpira različne predloge Komisije; predlaga, da se v primeru izvajanja evropske varnostne in obrambne politike v boju proti terorizmu, skupni stroški financirajo iz proračuna Evropske unije; podpira ustanovitev mednarodnega sklada, ki bi finančno podpiral države z bolj omejenimi viri, da bi te lahko uspešno izpolnjevale svoje obveznosti v boju proti terorizmu;

O sredstvih, s katerimi razpolaga Unija v okviru zunanjega delovanja v boju proti terorizmu

16. poudarja raznovrstne odzive, s katerimi v okviru zunanjega delovanja v boju proti terorizmu razpolaga Evropska unija, in potrebo, da se v večstransko strategijo vključijo in na jasen način uporabljajo politični instrumenti, preprečevanje in represija, sodelovanje policije in sodstva, informacije in izobraževanje ter ostale vrste odzivov, ki jih zahtevajo in podpirajo Združeni narodi;

17. ponavlja predlog, ki bi v protiteroristično politiko Unije v odnosih s tretjimi državami vnesel večjo povezanost in učinkovitost, in sicer z naslednjimi sredstvi:

   a) krepitev političnega dialoga o tem vprašanju z vsemi državami, zlasti z državami, s katerimi je Unija in/ali njene države članice sklenila ali izpogajala sporazume o pridružitvi ali sodelovanju,

   b) politična, trgovinska in razvojna podpora zmernih islamskih držav,

   c) krepitev političnega dialoga o boju proti terorizmu z velikimi partnerji Unije (Združene države, Izrael, Japonska, Avstralija, Kitajska, Rusija itd.), ne da bi na kakršen koli način vplivali na varovanje človekovih pravic,

   d) spodbujanje mednarodnega soglasja za sprejetje globalne konvencije o mednarodnem terorizmu in razvoju strategije za boj proti terorizmu, ki jo je sprejela Generalna skupščina,

   e) zahteva za vse tretje države, s katerimi Unija vzdržuje odnose, da podpišejo in ratificirajo trinajst konvencij Združenih narodov o boju proti terorizmu,

   f) strogo spoštovanje določb v zvezi z bojem proti terorizmu, ki so vključene v sporazume s temi državami, brez sprememb, ki bi posegale v vsebino;

   g) vzpostavitev mednarodnega kodeksa ravnanja za zunanje odnose Unije, ki ga je Evropski parlament predlagal leta 2002,

   h) krepitev sodelovanja z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, ki so pri vzdrževanju svetovnega miru in varnosti na prvem mestu, kot so OZN (in zlasti

Varnostni svet in njegov Odbor za terorizem), OVSE, Svet Evrope in NATO,

i) spodbujanje strogega izvajanja resolucije Varnostnega sveta OZN 1540 (2004), da se nedržavnim subjektom in državam, ki niso podpisnice pogodbe o neširjenju, prepreči pridobivanje jedrskega, kemičnega in biološkega orožja,

j) povečanje učinkovitosti pri izmenjavah podatkov ter sodelovanju med varnostnimi in obveščevalnimi službami ter med organi pregona, pravnimi in carinskimi organi držav članic, zlasti Europolom, Interpolom in Eurojustom;

18. od Komisije in Sveta zahteva, da vztrajata, da tretje države priznajo pristojnost Mednarodnega kazenskega sodišča in izjavijo, da je terorizem zločin proti človeštvu, ki ga mora po potrebi obravnavati omenjeno sodišče;

19. meni, da je treba z uporabo vseh instrumentov in sredstev, ki so na voljo za zunanje delovanje, spodbujati krepitev stabilnosti zunaj Unije ter uvesti naslednje ukrepe:

a) nov instrument za stabilnost, ki mora zagotoviti novo pravno podlago za dolgoročno pomoč pri temah, kot so boj proti terorizmu, neširjenje orožja za množično uničevanje, boj proti organiziranem kriminalu, razoroževanje ali varnost ljudi,

b) podpora, od zdaj pa do začetka veljave tega instrumenta, strategiji, ki jo je izdelala Evropska komisija z namenom pomoči tretjim državam, ki se soočajo s terorističnimi grožnjami, in njeno izvajanje v okviru programov, kot so CARDS, TACIS, MEDIA itd.,

c) izvajanje te strategije na vseh področjih zunanjega delovanja Unije in v vseh večjih programih razvojne pomoči, razen humanitarne pomoči, ki je že v osnovi brezpogojna,

d) okrepljena uporaba mehanizma za hitro ukrepanje za ukrepe civilne in vojaške narave,

e) ustanovitev Evropskega urada za pomoč žrtvam terorizma, ki bo deloval kot referenčna in kontaktna točka za vse evropske državljane, žrtve kršitev temeljnih pravic, ki bi se lahko pojavile po terorističnih grožnjah v Evropi in svetu,

f) ustanovitev podobnega urada v okviru nove protiteroristične strategije OZN, ki bi pomagal vsem žrtvam terorizma, ne glede na njihovo državljanstvo;

20. prosi Komisijo, da čim prej predstavi sporočilo, v katerem so povzeti obstoječi mehanizmi in programi pomoči, z namenom zmanjšanja groženj varnosti in boja proti njim, s katerimi se srečuje Evropska unija in njeni državljani, in zlasti predloge in priporočila, katerih namen je izboljšati učinkovitost in povezanost programov pomoči Unije;

21. priporoča, da se že zdaj začne koristiti možnosti, ki jih omogoča Pogodba o ustavi za Evropo, in sicer z izvajanjem pobud, kot so:

a) skupna izdelava načrtov opozarjanja v izrednih razmerah, ki bi uresničili solidarnostno klavzulo in klavzulo o vzajemni pomoči z namenom preprečevanja groženj terorističnih napadov v skladu s členom I-43 Pogodbe o ustavi za Evropo,

b) uporaba, če je to potrebno, posebnih policijskih ali vojaških sil v okviru evropske varnostne in obrambne politike, kot oblika odziva Unije na terorizem,

c) prilagoditev stalnega strukturiranega sodelovanja in „bojnih skupin“, predvidenih v protokolu 23, novim nalogam,

d) določitev jasnih meril glede uporabe sile, ki ustrezno upoštevajo priporočila iz poročila Generalnega sekretarja OZN z dne 21. marca 2005 ter prevladujočo vlogo Varnostnega sveta OZN pri raziskovanju, vzdrževanju in ponovnem vzpostavljanju skupne varnosti;

O parlamentarnem nadzoru v boju proti mednarodnemu terorizmu s strani institucij Evropske unije

22. poudarja pomen preprečevanja v boju proti mednarodnemu terorizmu in nujnost pravočasne izmenjave vseh informacij, pridobljenih iz zanesljivih in učinkovitih informacijskih sistemov, strogih in strokovnih poročil, ki jih izdelajo različne policijske in obveščevalne službe, med državami članicami in institucijami EU;

23. od Sveta zahteva, naj pregleda in posodobi medinstitucionalni sporazum z dne 20. novembra 2002 med Evropskim parlamentom in Svetom v zvezi z dostopom Evropskega parlamenta do občutljivih informacij v okviru varnostne in obrambne politike[1], da se dokonča trenutni postopek prenosa zaupnih informacij in se zagotovi, da se Evropskemu parlamentu prenesejo vse informacije, ki so na voljo glede boja proti mednarodnemu terorizmu, da te informacije, ki jih morajo na notranjem področju vlade držav članic prenesti nacionalnim parlamentom ali mednarodnim organizacijam, katerih članice so, v nobenem primeru ne bi bile zadržane;

24. od Sveta zahteva, naj se v letnem poročilu o evropski varnostni in obrambni politiki ne omeji le na opis dejavnosti Unije na področju boja proti terorizmu, ampak naj se na podlagi člena 21 Pogodbe o Uniji z Evropskim parlamentom posvetuje o glavnih vidikih in osnovnih možnostih tega boja, ker je ta skupna prednostna naloga evropske varnostne strategije, zunanjega delovanja Unije ter evropske varnostne in obrambne politike; meni da je nujno, da se Evropski parlament v primeru množičnega terorističnega napada obvesti in z njim posvetuje, če je potrebno, prek posebnega odbora, predvidenega v omenjenem medinstitucionalnem sporazumu z dne 20. novembra 2002;

25. meni, da je politični dialog na visoki ravni med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o boju proti terorizmu, lep primer obstoječih možnosti v zvezi z medinstitucionalnim sodelovanjem v boju proti terorizmu; predlaga, da se ta srečanja organizirajo vsaj vsake tri mesece in da predsedniki stalnih odborov treh velikih področij zunanjega delovanja (zunanje zadeve, mednarodna trgovina in sodelovanje pri razvoju) prav tako sodelujejo v delegaciji Evropskega parlamenta;

26. zahteva, da se poročila, ki jih za Svet Unije izdela služba SitCen prav tako redno predložijo Evropskemu parlamentu, če je to potrebno v skladu s pogoji, predvidenimi v zadevnem medinstitucionalnem sporazumu;

27. meni, da je bistveno, da se Evropski parlament tesneje poveže z mehanizmom izvajanja solidarnostne klavzule, predvidene v členu III-329 Pogodbe o ustavi za Evropo, še zlasti v primeru, ko sprejeti sklepi vplivajo na evropsko varnostno in obrambno politiko;

28. zahteva, da Komisija in evropski koordinator za boj proti terorizmu Evropskemu parlamentu predložita letno poročilo o razvoju dejavnosti na tem področju ter upoštevata mnenja in priporočila Evropskega parlamenta v tej temi;

[1] UL C 298, 30.11.2002, str. 1.

29. ponovno prosi Svet, naj Parlament obvesti o začetku rednega izvajanja skupnega stališča Sveta 2001/931/PESC z dne 27. decembra 2001, o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu[1] (seznam terorističnih skupin in organizacij), in o njihovem razvoju po letu 2001;

30. se zavezuje k okrepljenemu dialogu z nacionalnimi parlamenti na področju boja proti mednarodnemu terorizmu za zagotavljanje skupnega parlamentarnega nadzora dejavnosti različnih varnostnih in obveščevalnih služb, ker je naloga Evropskega parlamenta kot predstavnika državljanov Evropske unije, da izvaja javni in pregleden nadzor nad ukrepi, ki jih je sprejela Unija v boju proti terorizmu, zlasti na področju ukrepov evropskega koordinatorja in različnih organov, ki so se posvetili opravljanju te naloge;

31. pooblasti predsednika, naj to resolucijo prenese Evropskemu svetu, Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji združenih narodov in njenim specializiranim agencijam.

[1] UL L 344, 28.12.2001, str. 93.